

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekvélményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlertéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az oláh kérdésről.

(Három közlemény.)

Írta: Kovács Albert.

III.

Igaz, hogy oláhaink e miatt meg fogják tölti egész Európát lármájukkal és hazugságaikkal, de azt eddigi „isteni türelmünk”, jobban mondva indolenciánk dacára is megtettük, s hogy minő eredménnyel, azt megmutatta a brüsszeli konferencia. Replicákban azt írták rólunk, hogy a birtokátviteli perzentet az olákokra háromszorosan vetjük ki s általában nagyobb adót vetünk rájuk, mint a magyarokra (német szövég 89 l.); hogy a jobbágyság nálunk még mindig fennáll (90 l.); hogy „Magyarországon a körömcsvár és a spanyol inkvizíciónak némely kintő eszközei most is használatban vannak s néhány év előtt Kolozsváron 24 oláhot kinpadra vontak és úgy megkínzóztak, hogy közülök 22 belehalt” (124 l.) Százakra menő ilyen hazugság foglalkatit csak ebben az egy könyvben; ezekre pedig a józan Európának nem az volt-e véleménye, hogy milyen gonosz emberek vagyunk mi, hanem bámult azon, hogy miként tudjuk e garázdálkodást elűzni oláhainknak. Mikor pár hét előtt a budapesti kongresszust engedélyeztük, nem munkát és nagylelkűségünket dicsérték érte, hanem egy hamburgi lap így kiáltott fel: „ugyan mit szólnánk mi németek ahhoz, ha az elzászi francziák és a pózeni lengyelek Berlinben konferenciát akarnának tartani ellenünk.” Általában azt mondhatják, hogyha mi országunk nyugalmát és épségét bármilyen tetszős nevű forradalom ellen, nem ugyan spanyol csizmákkal, de törvényes szigorral megvédelmezzük: ezzel a komoly Európában magunk felől nem rossz, hanem jó véleményt támasztunk; bizonyosan jobban, mint a pesti nemzetiségi kongresszus engedélyezésében nyilvánult gyengeségünkkel. De azt mindenesetre elérjük az által, hogy csendesség lesz itthon; pedig ez a kérdés vejele s nem az, hogy az oláhaink miként fognak miatta lármázni a külföldön. Nagyonbát bizonyosan akkor se tudnak rólunk hazudni, mint a fennebbi mutatóvány.

De ha egyszer a láрма lecsendesedett, hozzá kell fogni az oláh kérdésnek alapos és gyökeres megoldásához. Ehhez aztán nem elég a báró Bánffy Dező főispánkori programja, hanem ahhoz még egy új fejezet szükséges. Ő csendességet tudot csinálni a vármegyéjében, de mikor ezt elérte, ott megállott és most is csak ennyit ígér: azonban ennek az eredménye az egész országban is csak az lesz, a mi szolnok-dobokai működésének lett, hogy fél év múlva megújul a láрма. Az oláh kérdést nemcsak lecsendesíteni vagy elfojtani kell, hanem megoldani, az az örökre elenyész-tetni.

Ennek pedig csak egy eszköze van és ez a magyar nemzeti iskola.

Nincs már a mivelt világban olyan állam, a hol az oktatástygy secularizálva ne volna. Így van ez Oláhországban és Horvátországban is nem is szólva a mivel nyugatról. Magyarországnak ezt már 1868-ban meg kellett volna tenni, mert Magyarországnak erre egygyel több oka van, mint a többi államnak, tudni illik a nemzeti kérdés. Hogy ez iskola miként hat, annak a példája mindnyájunknak a szemé előtt áll a fővárosban, s ezen kívül még számos más hazai községben és külföldi államban. Budapest ma harmincz éve, mikor én lakója lettem, csaknem tizta nemzet város volt, az összes iskoláknak és templomoknak a nyelve is, kivéve a kálvinistáikét, német volt, ma pedig 25 évvel az iskolák magyarosítása után, itt minden magyar s a német száz ritkasággá vált Oláhország nemzeti létének megalapításával kezdte s nem egészen a három évtized alatt beolvasztotta egy félmillió magyar ér ugyanannyi szláv és német lakóját. Horvátország mihelyt autoniáját megkapta, mindjárt államosította a tanügyet s a szintén sok nyelvű kis országát horvátta tette, jóllehet addig csak a fele volt horvát, e közben tizezerrel olvasztotta magába az oda telepedett magyarokat.

Muszkaország, a mint elfoglalta Besarabiát az oláhoktól azonnal bezáratta az oláh iskolákat. Szerbiának is van egy félmillió olája, de pár évtized múlva egy se lesz, mert már minden oláh faluba be van

állítva a szerb iskola. Franciaország megkésztet Elzászban a francia iskolákkal, azonban III. Napoleon végre mégis felállította; ellenben a német birodalomnak, a mint Elzászt elfoglalta, legelső gondja volt a francia kisebb-nagyobb és legnagyobb (strassburgi egyetem) iskolák állítása. Ugyanezt teszi Pózenben is. Szóval Európának minden állama, a melyben kisebb vagy nagyobb foku nemzetiségi kérdés van, mind egyformán cselekszik és ugyanazt az eszközt alkalmazza a kellemetlen kérdés elenyésztesére. Nem marad megemlítésül közülök csak kettő, Török és Magyarország, ez a két indolens tatár: de éppen ezért vannak a „keleti kérdése” és ezért neveztek is „beteg ember”-nek, valamint nekünk is ezért van az oláh kérdésünk és ha észre nem térünk, mi is betegek leszünk. Ha ugyan nem vagyunk már betegek, mert mikor ezt a tatár indolentiát és nomád könynyelműséget élvezzük mindenféle szép kifejezésekkel türelmességgel, liberálisnak, nagylelkűségnek stb., akkor a kellő értelemi megfontolás hiányát és a kellő politikai komolyság hiányát tüntetik fel magunkban, a mi igen nagy betegség.

Alább e betegségünknek már tüneteire is fogok térni, de itt az iskola kérdése mellett maradok.

A nemzeti párt látván, hogy a liberális kormányok a közoktatás terén olyan feltétlenül tartózkodnak minden erélyesebb lépéstől s legalább valami eredményt akarván e téren elérni, 1898. tavaszán, egy népiszkolai törvényjavaslat tárgyalása alkalmával vezére által három módosítást adott be, a melyek el is fogadtattak s a törvény a királyi szentesítést is megnyerte. E módosítások együttes értelme az, hogy a nemzeti iskolának fölébe helyeztetett. Nem ellene, hanem fölébe. E szerint a felekezeti iskola tovább is fennállhat Magyarországon, ha a nemzeti eszme ellen nem vét, sőt az államtól anyagi segélyben részesülhet; de a kultuszminiszter felhatalmaztatott, hogy a mely iskola a magyar állam és nemzet ellen vét, azt bezárassa s helyébe állami nemzeti iskolát állítson. Ez a törvény, ha jól keletkezik feleslegessé teheti az iskolatgy secularizációját; azonban e törvényt két év alatt a magyar kormány annak e két év alatt három kultuszminisztere egyetlen egy esetben sem alkalmazta; ellenkezőleg: minden magyar kultuszminiszter, többszöri figyelmeztetés dacára is türtte, hogy az iskola által a magyarok eloláhosíttassanak.

Háromszék megyében mintegy 25—30 ezer keleti vallású magyar lakik. Ezeknek nagyobb része fajára nézve is székely, soha se volt oláh; kisebb része valaha oláh volt ugyan, de már több nemzedék óta csak magyarul beszél. Ezelőtt 25 évvel még nem volt Háromszéken oláh nyelvű iskola, ma pedig meg van rakva a vármegye oláh iskolákkal; a mely faluban 2—3 éhitű család lakik, ott áll a scola romana s minthogy tandíj nélkül tanítanak, a kálvinista gyermekek közül is akárhányan oda járnak. Ennek az eredménye az lett, hogy az utóbbi években a kálvinista székelyek között jelentékeny számú áttérések történtek az oláh vallásra. De nemcsak Háromszéken, hanem a székely föld némely más vidékein is hasonló viszonyok vannak.

Mikor én ezt az országgyűlés közoktatási bizottságában elpanaszoltam, liberális politikuskok azt felelték rá, hogy az oláhoknak autonómiajok van iskolák állítására, tehát ezen nem lehet segíteni.

Igaz, hogy autonómiajok van iskolák állítására, de talán még sem lehet nekik autonómiajok a magyarok birodalmában a magyarság eloláhosítására és a magyar államnak talán mégis csak lehet az efféle segíteni?

Az oktatásnak nemzeti vételeit én nemcsak a népiszkolára, hanem az oktatás minden ágára értem, nem véve ki belőle a papnevelést sem.

Az egész Nyugat-Európában az állami egyetemek mellett mindentit theologiai fakultások vannak; Németország oly vidékein, a melyeken kétféle vallású nép lakik, kétféle theologiai kar van; de nálunk is van Pesten az egyik felekezet számára. A ki német államokban, jól lehet a szomszédjok is német és a német birodalomnak tagja, mégis az a törvény, hogy senki sem viselhet azon állam területén papi hivatalt, a ki nem azon állam egyetemén tanulta a theologiját. Már több-

sör használtam azt a kifejezést, de most is ismétlem, hogy ha ezt a rendszert soha senki nem alkalmazta volna is előttünk, hát nekünk fel kellett volna találni már legalább is 25 évvel ezelőtt a nemzetiségi kérdésünk megoldására! Többször meg is irtam, el is beszéltem, hogy valóban nálunk is tétetett ilyen kísérlet 25 év előtt, de a liberalismus megakadályozta.

Három év előtt ezt irtam: „Van a szegény oláh népnek egy legfőbb, leghatósabb hivatalos bujtogatója, ki mellett a bujtogatási szervezetnek minden más organum jelentéktelenné válik és ez a papja”. Most pedig hozzáteszem, hogy bolond állam és kicsiesztő nemzet az, a mely eltűri, hogy két és fél millió polgára számára lelki vezérül nyilvános hazaárulók és bujtogatók nevelessenek nyilvános tanintézetekben, mikor ennek az orvosszere az egész művelt világon ki van már találva és alkalmazásba van véve. Ha a magyar állam az egyeteme mellé ó-hitű theologiai kart állítana s ha oláhaink e miatt panaszra mennének nyugat Európához, ha ez osodálkozva kérdeznék tőlük, hogy a magyar állam állam csak most tette meg ezt, a mi náluk már több nemzedék óta úgy van?

Hajdu-Dorog városa tisztá magyar város senki re beszélj más nyelvet, de a vallás egyesült görög és az isteni tiszteletének nyelve az orosz. E város mindjárt a 67-iki ki-egyezés után lépéseket tett a magyar kormánytól az iránt, hogy templomában a magyar nyelvet használhassa. Magyarországon mintegy 170 ezer olyan egyesült görög vallású polgár lakik, a kinek az anyanyelve magyar, azonban az isteni tisztelet nyelve a kétharmadnál orosz, egyharmadnál oláh, de egy esetben sem magyar. Szintén mintegy 50 ezer orthodox görög vallású, de magyar anyanyelvű lakos van, többnyire a székely földön, a kinek a templom nyelve az oláh a melyből egy szót se értenek. Pedig a görög egyháznak mind az ó hitűek, mind az unitusnak az rendtartása, hogy az isteni tisztelet nyelve az anyanyelv legyen: görög, oláh, orosz örmény, abissinai stb. Ezen szabály alól nincs kivétel sehol a föld kerekén, mindenki az anyanyelvén imádkozhatik, csak a magyar nem a saját országában. Ezek a magyarok 25. év óta többször tettek lépéseket a magyar kormányoknál, hogy anyanyelvüket isteni tiszteletükre bevihessék, de minden eredmény nélkül. Egyszer én is megintertelláltam e tárgyban gróf Csákyt, a ki azt felelte, hogy a szíven fekszik ez az ügy. Nem kétkedem benne, hogy ott fekszik de többet érne, ha a magyar misemondó könyv immár a hajdu-dorogi oltáron fekszenék. A Csáky szíve pedig megszabadult volna e fekvés terhétől.

Nem volna teljes e kép, ha ki nem egészíteném azzal, hogy a nagyváradi oláh püspöknek szásznyelvezővanezer hold földnek, magyar állami birtoknak a jövedelme áll rendelkezésére és a többi oláh püspököt is jelentékeny állami utadalomk teszik hatalmas főurakká és egyházi fejedelmekké, míg a magyar kálvinista püspökök, a magyarnak országában, semmi állami javadalomban nem részesülnek s nem egyebek, mint szegény predikátorok. Hát hiszen ez az utóbbi helyesen van, nem panaszsképen mondom, hanem csak az ellentét kedvéért, annak feltüntetése, hogy milyen tatár bölcsességgel van berendezve ez a mi állami és nemzeti életünk. Igaz, hogy az oláh püspökök meggazdagítását a mi ellenségünk mivelté ellenünk, akkor, a mikor erre hatalma volt; de az igaz, hogy most mi magunk vagyunk azok, kik nem segítünk rajtuk, jóllehet ez 38 év óta csak tőlünk függ.

Miért nem segítünk? És általában miért túrtunk eddig az oláhoknak azokat, a miket mivelték? Azért, mert az oláhok kormányparti képviselőket választanak számunkra s ha megharagudnának ránk és ezt nem tennek többé: megbuknánk a liberális kormány. Hiszen eddig alkalmasint mindenki tudja, hogy az oláh passivitás nem egyéb, mint egy nagy humber és csak azt teszi, hogy az oláh kerületek nem állítanak nemzetiségi jelölteket; hanem azért a választásban tényleg részt vesznek és a kormánypárti magyar jelöltekre szavaznak. Mikor néhány nap előtt, a pesti nemzetiségi kongresszus alkalmából a Nemzeti Újság tudósította, a mint ez akkor e lapban közölve is volt, azt a téves hírt közölve

egyik oláh püspökkel, hogy a kongresszus kimondta a passivitás abbanhagyását: a püspök hangosan felkaczagott s azt mondta rá: Furesán nézse ki akkor a magyar kormány! Ez a felkiáltás találóan illusztrálja a magyar politikát az oláh kérdésben.

Hát kedves magyarom: ennyi oktalansággal, kormányaidnak ilyen szellemével és a magyar nemzeti tudatnak ilyen hiányával az oláh kérdést megoldani nem lehet! Ha te mindazokat a miket itt tanúgy és vallástygyi politikáról csak szemelvényképpen megírtam elmondandó a brüsszeli, vagy a jövő évben a pesti nemzetközi konferencián: hát azok az európai bölcsek nem hinnék el, a mig a szemökkel nem látnák. Mikor pedig meggyőződnek róla, hogy úgy van; hogy a saját kormányod furfangos fogásokkal úzik vissza a magyarokat az oláh templomba és te annak tapsolsz: ne hidd, hogy így szólnának: Oh milyen derék, liberális és nagylelkű egy nemzet vagy te magyar; hanem azt mondanák, hogy bolond gyámoltalan egy nácio vagy, a ki azon hatalmi állás betöltésére, a melyet Európa a Kárpátvölgy államától vár, nem termetfél rá!

Erős nemzeti szellem lüktetése a kormányban mindnyájunkban és a nemzeti szemeknek uralka egész politikánkban, de főként a közoktatás terén: ez az oláh kérdésnek számos más kérdésünknek is a megoldása!

Politikai hírek.

Meghíusult kinevezés. Mint Budapestról írják, Herman Ottó kinevezéséhez a valóság- és közoktatástygyi miniszter nem kapta meg a király belegezését. Mikor Herman Ottó kinevezése a muzeumi őrségre szobakertült, egy, pártkülönbség nélkül összeállított jury mondotta ki, hogy ennek az államhivatalnak az elvállalása nem vet árnyat Herman Otórára, a radikális politikusra. Herman Ottó, mikor a kinevezés kérdése már előrehaladott stadiumban volt, szóba hozta a tisztítást is, a melynek közismereti szövege politikai meggyőződésének nem mindenben felelt meg. A miniszterium köreiben úgy hiszik, hogy Herman Ottó kinevezését politikai nyilatkozatai gátolták meg, a melyeket Bécsben úgy magyaráznak, hogy a kitűnő tudós a mai államformának nem hive.

Zavargás Örményországban. Örményországban egy tizenhét örmény rablóból álló banda megtámadta Kemah-ban Rajid Bey alezredet a kezelésre bízott császári palotában s megölték egy szolgát, valamint kíséretéből 3 más embert s az épületet kirabol-ták. Két hatvan emberből álló szakasz utánan vetette magát a rablóknak, és a csapatok egyike el is érte őket. Heves küzdelem fejlődött ki közöttük, a melyben 4 rabló elesett, 1 megsebesült 2 elfogott. A csapatból 2 tiszt és három katona sebesült meg könnyűen. Az elfogott rablók egyikének vallomása szerint, a kinek az elrablott pénz egy részét megtárlták, azt vallotta, hogy zavarok előidézésre egyesültek. Az elfogott bűnösöket átadják a bíróságnak. Az a hír, hogy egy ezred katona vette üldözbe a rablókat, valótlan.

Udvarhelymegye anyakönyvvezetői.

A hivatalos lap mai száma Arad és Udvarhely-vármegye anyakönyvvezetőinek és anyakönyvvezető helyetteseinek névsorát közli s a belügyminiszter valamennyit, kivéve Udvarhely-vármegyében a bethlenfalvi és agyagfalvi anyakönyvvezetőket, továbbá szentgyházás-oláhfalvi, fenyédi, homoród-szt-páli és ábrahámfalvi anyakönyvvezetői helyetteseket — megbízta a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is.

Udvarhelyvármegyében. I. A székelyudvarhelyi kerületbe: Kaosay J. Ignác polgármester, meg van bízva a bethlenfalvi anyakönyvi kerületben a házassági anyakönyv vezetésével, h. Gálffy Endre városi főjegyző, 2. a bethlenfalvi: Pál Dénes községi pénztárnok, csak szül. és hal. anyakönyvet vezet, a házass. anyak. vezetésével a sz.-udvarhelyi anyakönyvv. van megbízva, 3. a sz.-egyházaláhfalvi: Gálffy Ádám községi, csak születési és halálzási anyakönyv vezetésével van megbízva Lővéte, csak házasság, 4. a zetelakaiba: Szabó Dénes postamester Fenyéd, csak házasság, 5. a fenyédben: Gálffy István községi, h. Balázs Károly közs. bíró, csak szül. és halál-

zási anyakönyvvezetésével megbízva Zetelaka, csak házasság, 6. a szent-királyiba: Elekes Balázs községi Szent-Tamás, Oroszahegy, 7. a farcázdiba: Vajda Ferenc segédjegyző Székely-Udvarhely, 8. a szent-lélekebe: Kis Károly közs. pénztárnok Farkaslaka, 9. a farkaslakaiba: Fancsaly Dénes községi Szt-Lélek, Kecset-Kisfalud, 10. az atyaiba: Szakallas János földbírtokos Korond.

11. a korondiba: Vass Mihály közs. jz., helyettese Csiky János közs. tanító Attya, 12. az alsó-sófalvaiba: Szász Dénes községi Felső-Sófalva, 13. a felső-sófalvaiba: Bójthe Béla közs. tan. Alsó-Sófalva, 14. a parajdiba: Kovács Miklós közs. tan. Alsó-Sófalva, 15. a felső-boldogasszonyfalvaiba: László József községi Bikafalva, 16. a bikafalvaiba: Nagy Mózes ev. ref. tanító Felső-Boldogasszonyfalva, 17. a bögözübe: Hegyi Zsigmond községi, meg van bízva az agyagfalvi anyakönyvi kerületben a házassági anyakönyv vezetésével, h. Kereskes János közs. tanító Agyagfalva, 18. a vágásiba: Barabás József községi, h. László Elek községi tanító Bita, 19. az agyagfalvaiba: Sala Albert községi bíró, csak szül. és hal. anyakönyvet vezet, a házassági anyakönyv vezetésével a bögözü anyakönyvvezetőt van megbízva Bögöz, 20. az oroszhegyibe: Tamás Tál közs. jz. Szent-Király.

21. a várság-tiszásiba: Bankó Antal községi tanító Oroszhegy, 22. a székely-kereszturiba: Pálffy Lajos közs. főbíró, h. Belle László állami isk. tanító Nagy-Galamfalva, Erked, Fiátfalva, Szent-Ábrahám, 23. a nagy-galamfalvaiba: Vida Ignác községi Szent-Keresztur, 24. a suganfalvaiba: Lebai Sándor bírtokos h. Orbók Sándor községi Alsó-Szinénfalva, 25. az alsó-szinénfalvaiba: Jakabházi Sámuel bírtokos Rugenfalva, 26. az alsó-demeterfalvaiba: Osváth Áron községi Tarcsafalva, 27. a tarcsafalvaiba: Pálffy György bírtokos Kabát-Demeterfalva, 28. a kecsket-kisfaludiba: Bekk Albert közs. pénztárnok Farkaslaka, 29. a medesérbe: Szabó Mózes községi Enklaka, 30. az etédibe: Ádám János községi Siklód.

31. a kőrös-patakiba: Török Albert községi pénztárnok Bözöd, 32. a bözödben: Ádám Domokos községi Kőröspatak, Ráva, 33. a siklódiba: Rácz József közs. tanító Etéd, 34. az enklakaiba: Ifj. Batafalvi Sámuel községi pénztárnok Medné, 35. a ravába: Kecskés Izsák községi pénztárnok Bözöd, 36. a véczekebe: Smenti Károly községi Bodros, 37. a szent-erzsébetbe: Gombos Gábor községi Magyar-Hidegkut, Nagy-Solymos, 38. a magyar-hidegkutiba: Sándor Lajos állami isk. tanító Szent-Erzsébet, 39. a nagysolymosiba: Zoltán András közs. tanító Szent-Erzsébet, 40. a kis-solymosiba: Konecz János községi bíró Szent-Ábrahám.

41. a szent-ábrahámiba: Jakabházi Gábor községi Sz.-keresztur, 42. az uj-székelybe: Szász Elek közs. tanító Fiátfalva, 43. az erke-dibe: Gunesh Frigyes közs. jz. Székely-Keresztur, 46. a svábfalvaiba: Farakos Dénes községi Uj-Székely, 45. a kis-baczániba: Benedek Gábor közs. h. Péter Izsák áll. isk. tanító, 46. a kardócziába: Benedek Keresztély községi, Nagy József bírtokos Kesztelek, 47. a vargyasiba: Máthé János községi, h. Tarcsafalvi Albert közs. isk. tanító F.-Rákos, 48. a felső-rákosiba: Csizmai Lajos áll. isk. tanító Vargyas, 49. a zsomosiba: Péter József közs. jz. Homoród-Oklánd, 50. a homoród-oklándiba: Pál János közs. jz. Zsomor.

51. a lövétebe: Káduly Sándor községi jegyző Homoród-Almás, 52. a homoród-almásiba: Kunza Sándor községi tanító Homoród-Oklánd, 53. a darócziába: Larcz János községi jegyző Homoród-Szent-Pál, 54. a beneibe: Krausz György községi jegyző Petek, 55. a homoród-szent-pálba: dr. Gyarmathy Dező földbírtokos, h. Sándor Ferencz közs. bíró, csak születési és hal. anyakönyv vezetésével megbízva Homoród-Szent-Márton csak házasság, 56. a dalyaiba: Handó Károly községi jegyző Homoród-Szent-Pál, 57. a bágyiba: Batzó Mózes közs. főbíró Homoród-Szent-Márton, 58. a homoród-szent-mártonba: Gáspár Pál községi, h. ifj. Gergely Mózes közs. pénztárnok Bágy, Kénos, Homoród-Pál csak házasság, 59. a kénosiba: Sándor Mózes községi Homoród-Szent-Márton, 60. az ábrahámfalvaiba: Balázs Sándor földbírtokos, h. Szabó Gábor csak szül. és hal. anyakönyv vezetésével megbízva Kányád csak házasság.

61. a derzsibe: Farkas József községi Muzsna, 62. a muzsnaiba: Áron János áll. isk. tanító énekesvező Derzs, 63. a kányádiba: Jakab József ev. ref. tanító, Ábrahámfalva csak házasság, 64. a felekeibe: Derzs Albert ev. ref. tanító Derzs.

László főherczeg Budapesten.

Budapest, szept. 4.

A kisjenői vadászaton sulyosan megsebesült László főherczeg ma reggel az aradi személyvonattal Budapestre érkezett, a magyar államvasut kintnő berendezést mentőkocsiján. A főherczeg az egész éjszakát ebben a kocsiban töltötte. A beteg ágyánál virrasztottak József főherczeg, a ki egész utorn nem vetette le egyenruháját, továbbá Klotild

főhercegnő, Himmel alezredes, Libits Adolf jószágigazgató és a két ápoló orvos: dr. Janny Gyula egy tanár és dr. Hubay kisenői orvos, a kiknek a vadász és a komornik segédkeztek.

A főhercegi pár és a kíséret csak időnként vonult vissza pihenésre a mentőkocsioh csatlót első osztályú szalonkocsiba. A vonat minden állomásról csüngtetés nélkül a lehető legnagyobb csendben indították el. A keleti pályaudvarban a mentő és a szalonkocsit lecsatlakoztatták a vonatról s átkapcsolták a háromnegyed hétkor Bécsbe induló személyvonathoz. E vonattal ment a két kocsi a kelenföldi állomásra, honnan a lekapcsolás után külön mozdony vitte be a déli vasút a budai pályaházhoz.

A nagy kocii szárnyas ajtait kinyitották s a legnagyobb vigyázattal kiemelték belőle a faágyat, a melyen ott fektült mozdulatlanul a sebesült László főherceg. Csúpan fejt lehetett látni, a melyen közönséges kék posztóból bakasipka volt. Mikor az ágyat kiemelték a kocsiból, a főherceg aludt. Arca ki volt pírva és csak ajkai körül látszóttak az átélt szenvedések nyomai. A hordozható ágyat nyolcz egészségügyi katonára a vállára vette s a legnagyobb óvatossággal vitte ki a pályaházból. Mikor a lépcsőről kiérték az utcára s a nap az ifjú főherceget arcába sütött, hirtelen fölébredt. S a mint szemeit felvetette, csodálkozva nézett körül s a folyton mellette haladó szüleitől kérdezte:

— Hol vagyunk?

— Itthon vagyunk, fiám! — mondta József főherceg, mire a menet megindult a hórház felé.

A főhercegi pár ugyanis beleegyezett abba, hogy a sebesült főherceget ne budai palotájukba, hanem az Erzsébet-kórházba vigyék, a hol az esetleges operációt könnyebben végre lehet hajtani s a beteg állandóan több orvos felügyelete alatt lehet. 3/8-kor indult el a pályaházról a különös menet. A mily szomorú, épen oly érdekes volt ez a kórházba vonulás. Legelől ment Sztankwirth rendőrfelügyelő s utána lépdelt dr. Janny Gyula, a kórház igazgatója; mintegy husz lépésre lépdelték utána az egészségügyi katonák, vállukon hordva az ágyán mozdulatlanul fekvő főherceget. A katonáktól jobbra haladt Klotild főhercegnő, aki feketé napernyőjével védekezett a napsugarak ellen s nyomában Himmel alezredes, a főherceg katonái nevelője. A menet halján lépdelt József főherceg, utána Libits igazgató és Hubay orvos. A legnagyobb csendben így vonult a gyalogmenet az Alkotás-utcán, a Mozdony-utczán és a győri-uton végig a kórház elé.

Utközben sokan nézték a menetet, s a járókelők tiszteletteljesen köszöntötték a főherceget. A mint a menetet a kórházhoz jutott, reggeli sétalovaglásból akkor érkezett oda Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter. Mély részvételt fejezte ki a főherceget apróra elmagyarázta szerencsétlenség lefolyását. A főhercegi pár reményét fejezte ki, hogy fiuk meggyógyul, mert még eddig sebláz nem mutatkozott a betegnél, akinek állapota egészen véve kielégítő. A miniszter távozása után vitték be a beteget a kórházba, hol Stolz István gondnok várakozott az orvosokkal. A sebesült főherceget a kórház I. pavillonjának 1. számú termébe vitték s rögtön ágyba fektették.

Arra az esetre, ha Klotild főhercegnő fia mellett kívánna maradni, a főhercegnő számára lakosztályt az apáca-főnöknő első emeleti lakását rendezték be. A főhercegi pár hosszabb ideig maradt a kórházban s csak midőn a kezelő orvosok megnyugtató véleményt mondtak, hajtattak fel budai palotájába. Ma délután két órakor Budapestre érkeztek a sebesült főherceget bátyja, József Ágost főherceg. A melyen lecsúszott főhercegi család iránt óriási a részvétel s már eddig is tömérdek részvétlívrat érkezett az

uralkodó család tagjaitól és az ország minden részéből.

A beteg főherceget sebet ma délből másodszor kötötték be s néhány csontszilánkot is eltávolították a sebhelyből, a melyek könnyen nagyobb foku gyuladást idézhetek volna elő. A főherceget közelében vannak folyton édes atyja, József főherceg és édes anyja Klotild főhercegnő.

Kossuth Ferencz itthon.

Budapest, szept. 3.

Kossuth Ferencz ma délelőtt érkezett Nápolyból Budapestre, mintegy hat heti távollét után.

A keleti pályaudvarban a függetlenségi és 48-as párt nevében Hentaller Lajos orsz. képviselő jelent meg Kossuth fogadtatására s ott volt a budapesti függetlenségi és 48-as kör elnöksége s választmánya s Kossuth számos tisztelője.

A vonat egy órai késéssel 11 óra 20 perczkor rohogott be a pályaudvarba, Kossuth a második kocii ajtajánál állt s egybegyűltek, a mint meglátták, lelkes eljenzések törték ki. A peronon előbb Hentaller üdvözölte pártja nevében Kossuthot, majd a kör nevében Mezey Péter mondott rövid üdvözlő beszédet.

Kossuth erre így válaszolt:

„Nagyon kellemesen érintett engem, hogy önök rövid távollétem után hazámba való visszatérésem alkalmával olyan tünnető rokonszenvenvel fogadnak.

Tisztelt uraim, ránk nagy feladat vár mert pártunk s az ország függetlensége megköveteli, hogy a hazának minden polgára dolgozzék a függetlenségi elvek szolgálatában.

Nekem, hazatérve, feltett szándékom az önök közreműködésével újból felvenni a munkát és dolgozni azon, hogy az a szétválás, a mely a függetlenségi pártközpontjában s nem a vidéken megtörtént, mielőbb megszűnjék.

Ebben a munkában elől kell járni a fővárosi függetlenségi polgároknak, hogy, példát adhassunk arra, hogy függetlenségi párt, minden igaz hívének munkálkodnia kell az egység a pártnak létszükséglete, a párt fenállása pedig létszükséglete a hazának.

En tisztelt uram ígérem önöknek, hogy ebben az irányban fogok működni és e működésemben épp első sorban a budapesti függetlenségi polgárok odaadó támogatására számítok.

A beszédet éljenzéssel fogadták. Ezután Kossuth kocsira ült s egész kocsisor kísérté József-köruti uti lakásáig. Kossuth Ferencz, ma este fél tíz órakor Kaplonyba utazott. Jelen legyen megboldogul barátja, gróf Károlyi Gábor temetésén.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 5.

— A királyt váró Bánffy-Hunyadon lázas sietséggel foly a munka. Az utcákon egymást érik az anyagot vivő szekerek. Mindenfelé stírgés forgás. A munkálatokat Hartmann Adolf kir. mérnök vezeti, nagy szor-

galommal és szakértelemmel. Kertész Samu energicus főszolgabíró pedig hatásköréből ki-folyólag mindent megtesz, hogy a nagy munkát semmi se zavarja. A munkálatok főleg az indóházról a király leendő lakásáig a Barcsay kastélyáig terjednek. Ez utonálál óriási munkát végeztek és végeznek.

A király-utczában a helyi viszonyoknak megfelelőleg kettős vízvezetést alkalmasnak, t. i. a földben alól beton csövekben, földtől pedig nyílt kikövezett csatornában. Az utcán végig pompás gránit járda vonul végig. Gyarmathy Miklós alispán, ki az egész munkálatok szellemi vezetője s a ki gyakran megy ki Hunyadra s személyesen intézkedik a legapróbb részletekig — egy kitűnő gondatát vitte keresztül, t. i. Bánffy-Hunyadnak óriási forgalma van, s főleg a havasi faanyagnak az indóház melletti raktárakhoz való szállítása éppen a fent említett Király-utczán keresztül mint egyedüli uton történik, — s ez nem kis forgalmi akadályokat szült.

Az alispán a városahz mellett az indóházig vezető gyalog utat előnyös kisajátítások folytán szép utcává nyitotta ki, — s így egy Bánffy-hunyadi körutat teremtetett. Ezuttal — melyet úgy tudunk József főherceget utnak fognak nevezni, az alispán Hunyadon maradandó emléket állított magának.

A nagy bevonulás alkalmával az indóházról a Barcsay kastélyáig jobbról és balról nagy élő fenyőfák fogják az utcákat díszíteni. A fenyőfákról egy méter hosszú szállagok fognak csingeni.

Az utcák mentén felváltva a vármegye czimere és az ország czimere fog nagy mennyiségben díszül szolgálni.

Lesz egy gyönyörű díszkapu és a Király-utca torkolatánál a Deák Márton és Dubay Pál házaik közt. E díszkaput a Frenkel-cég készíti.

Az alispán figyelme kiterjedt arra is, hogy az ugynevezett „Részeg hegyig” és arra fel jót ut készítessék, — mivel egy értesült, hogy a király a hadgyakorlatok egy részét ezen hegytetőről fogja nézni. Ő Felsége a hegy aljág kocsin teszi meg az utat, s onnan lóháton fog a hegyre felmenni.

A Barcsay kastélyánál is az átalakítás a bevezetés stádiumában áll. A kastély utcafelől részénél — mint már írtuk — a Pákey terve szerint gyönyörű toronyszerű emelet és bejárat készült.

Szóval B-Hunyad nagyszerűen várja királyunkat — s egyuttal ez alkalomból legalább egy félszázadot lépett előre.

— Királylátogatás 1887-ben. Ő Felsége legutóbbi látogatása alkalmából egyes részleteket óhajunk feleleveníteni, melyekről azt hisszük hogy most is czélszerűen felhasználhatók lesznek:

A királyfogadás alkalmával a peronra csak következőknek lehetett bejutni. Az előcsarnokban csak Kolozsvár sz. kir. város és Kolozs megye tisztikara és bizottsági tagjai főméltóságok és főpapok, piros belépti jeggyel. Az indóház előcsarnokába bocsátottak egy más bejáraton a törvényhatóságok küldöttjei, a kolozsvári hivatalok főnökei zöld belépti jegyekkel. Itt foglaltak helyet a vasuti tisztviselők is.

A testületek a következőképen voltak elhelyezve: Belhid-utca két oldala városi,

megyei, állami hivatalok és pénzüzetek, Széchenyi-tér mindkét oldala, kereskedő társulat tagjai, Nagy-utca, az izr. imaház, egyetemi ifjuság, tovább az izraeliták, tovább az iskolák, iparos társulatok állottak.

A kordonhúzásban résztvettek: a tűzoltók, atletikai club, egyetemi ifjuság, a kolozsvári földeszek és iparos ifjak egyletei.

A díszmenetet a lovasrendőrök és a főkapitány kocsija nyitotta meg, azután következtek: a díszbandérium, a főispán és a polgármester kocsin, Ő Felsége kocsija.

A kíséret 11 kocsin, a főpapok, főispánok, egyetemi tanács, vendég törvényhatóságok, hivatali és hatósági főnökök, kolozs megye és Kolozsvár tisztikara és az egyesek kocsijai.

— Pörtenger Kolozsvárt. Jóformán azt sem tudjuk hirtelenében, hogy az érdekelt tényezők közül tulajdonképen melyik érzi illetékesnek magát arra, hogy alábbi panasznakat meghallgassa és melyik vallja magát hivatalnoknak arra, hogy lendítsen valamit a dolgon. A panasz tárgya az, hogy Kolozsvár lakossága a 19-ik évszáz végén ma-holnap beleül az utcákon képződő — pörtengerbe. Ne tessék ezt képtelen kifejezés-számba venni, mert Alch Géz a polgármester, vagy Deák Pál főkapitány, esetleg dr. Bartha János, főorvos urak oly biztossággal belefúlhatnak az utcák porába, mint akarmily más közönséges adó, vagy vámfizető polgártársuk. A dolog sokkal komolyabb — s ezt főkép a főorvos urnak mondjuk — semhogy a szokások se fejbőlintgatással elintézni lehetne. Mindenképp általánosan tapasztalt tény, hogy Kolozsvár utcáin járni egyértelmű az egészséges nagymérvű korozkázatásával. Még a belváros utcái sem képeznek kivételt; a külvárosokban pedig épen tarthatatlan a helyzet. És ha feltesszük a kérdést, hogy ki felelős ezért az elhanyagolt állapotért — elsősorban mindenkinek a hatóság jut az eszébe. De hát ez hól van, ha szabad tudnunk és mit szándékszunk tenni, ha szabad kérdeztünk? Mi egészen rájuk bizzuk a dolgot: jelöljék ki ők maguk közül azt a személyt, a kivel ebben a dologban szóba állhatunk, s annak aztán elmondjuk a további mondani valónkat. Addig is elsősorban a polgármester urat kérjük fel, hogy a mennyire ereje engedi és kedve van hozzá, tegyen valamit ez ügyben, mert nem állunk jól, hogy az első sétája alkalmával nem csapnak-e össze feje fölött — pörtenger hullámai.

— Évnyitó ünnepély. A kolozsvári unitarius főiskolában ma délelőtt volt az évnyitó ünnepély. Az ünnepélyen az ima után, melyet Deák Eerencez papnövendék mondott, Ferencz József unit. püspök tartott beszédet. A püspök után Boros Sándor igazgató intézett egy pár szót s ifjusághoz és az iskolai évet megnyitotta.

— A kertészeti-egyesület gyümölcsészeti szakosztálya szerdán izlelő ültést tartott. Előkölt Bodor László, jegyzett Fekete Nagy Béla. Jelen voltak: Dr. Haller Károly, Harjós János, Dobál Antal, Székely Miklós, Hercegh Zsigmond, dr. Nagy Mór, dr. Szabó Gyula, Bíró Gyula, dr. Bartha János, Walz Lajos, Simkovics testvérek, Farkas Antal, Tarnay Mór. Gyümölcsöt mutattak be: Bodor László: Stussgárti kecskeőr, nyári Kámberi, Anna és Király-körtéket; továbbá Alt-hán ringlója, Kirke szilvája, Viktória, Óriás

ringló, jeruzsálemi szilva, muskotály beszercei, Bodor Pál magocsa, Biondok szilvája és Biondok korai szilvája nevű szilvikai; szibériai fekete kajszin és gravensteini almái. Simkovics testvérek: bokharai muskotály dinnyéket, dr. Nagy Mór Bellegarde, Högömb, Achnebal dinnyéket és lubi görög-dinnyét. Bíró Gyula ősi pergamen körtét. Dr. Haller Károly egy nemes faju ősi almát. Walz Lajos: Vilmos körtét törpe alanyra és vadonczra tett ojtásokból, Högérek körtét, piros és zöld belt Ananász dinnyét és párisi Cantaluprot. Szép választék gyűlt össze az izlelésre.

Kitüntek: a Bodor László Kirke, órási ringló, jeruzsálemi szilvája, a Sinkovics-testvérek újdonság dinnyéje a zamatos bokharai muskotályok, a dr. Nagy Mór lubi-görög-dinnyéje, mely általános tetszést aratott a dr. Haller Károly almája, Walz Lajos törpe alanyról vett körtéje és ananász-dinnyéje. Can-salupia szépen fejtett, de nem volt édes, újabb bizonyítékul arra, hogy a mi klímánk hűvös éjszakaival, nem alkalmas a keményebb husu dinnyéket tenyésztésre. E részben a Sinkovics-testvérek választása helyes; s ha ők a jövőben bevezetik a bokharai muskotályt, zamatos, könnyű, leves hússal, bizonyára kitűnő sikert fognak aratni.

— Női kereskedelmi tanfolyam. Most, a rendes iskolai beiratások idején sokan, abban a hiszemben, hogy a női kereskedelmi tanfolyamon is ezen a héten történnek meg a felvételek, már is jelentkeztek az állami felsőbb leányiskolában beiratkozás végett; pedig a beiratások a szervezett értelemmel csak e hónap utolsó napjaiban lesznek megtartva. Egyuttal tájékoztatl megjegyztük, hogy az olyan növendékek, a kik négy felsőbb leányiskolai, vagy polgári osztályt, vagy a felső népiskolát elvégeztek, nem fognak felvételt vizsgálatot tenni. A magyar nyelvből, számtanból és földrajzból felvételi vizsgát csak azoktól kívánunk, a kiknek nincs meg az elő-írt iskolai képzettségük. Ezek a vizsgálatért 5 frtot, beírás díjban pedig mindnyájan 2 frtot fizetnek. A tandíj nagysága a jelentkezők számától függ. Leszámolva az általános szükségzértelet, a növendékek saját érdekében, többrendbeli megkeresésre, a vallás- és közoktatástügyi miniszter rendelete szerint, az idén német kereskedelmi levelezést is fognak tanulni.

— Közigazgatási bejárás. A Gyalu-Szent-László vasút hójai variánsának közigazgatási bejárása folyó hó 13-án fog megtörténni. A kereskedelemügyi minisztérium megbízottja ez alkalommal Geduly Lajos osztálytanácsos lesz. A gyülekezés szept. hó 13-án d. e. 9 órakor a városház közgyűlési termében lesz.

— Közgyűlés. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1895. évi szeptember hó 7-én (szombaton) délután 4 órakor közgyűlést tart.

— Az Á. V. E. és az állatsereglet. Az Á. V. E. elnöke stírgösen megkérte a rendőrkapitányságot, hogy a legszigorubbant tiltás meg az állatsereglet tulajdonosa által hirtalpilag is hirdett nyilvános kigyó-etetést eleven állatokkal. Az ilyen borzalmas, vérlázító produktó épen a nép legszűkebb rétegeire van a legvégtetesebb befolyással. Minden humánus helyen rég be is vannak már tiltva az ilyen vadállati látványosságok. Hová jutna a fiatalság is ilyen benyomások által?

— Az Á. V. E. elnökének bejelentették, hogy a monostori gazdasági tanintézet kertje közelében a Szamosból kavicsot hordó szekerek mily kegyetlenségeket követnek el a feneketlen uton tulrakott szekerek elé befogott lovakon. A legrutálisabb módon ütök a szegény állatokat még lapátokkal is és habár

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Szeptember 5.

Az Agáta férje.

— Mos Craiktól. —

Angol fordítás.

Az „Ellenzék” számára fordította: Amica.

III.

(Folytatás.) (9)

Agáta nem tudta elképzelni, hogy miért került őt oly feltűnően, hogy ne mondjam udvariatlanul és azon gondolkodott, hogy ne keddezz-e meg tőle egyenesen, ha vajjon neheztel-e valamiért reá; de női büszkesége legyőzte az őszinteséget és hallgatott.

Teázás után a kvártetjük egy vendég által lett megszakítva, a kinek a látogatása mindnyájukat bámulatba ejtett és egyiket sem jobban mint Harper őrnagyot.

— Mi az Náthánél, én azt gondoltam, hogy te a diványodon és a könyveddel biztosan el vagy helyezve. Miféle örültég hozott ki ma este a házból?

— A hajlandóságom és az unalom — válaszolá a másik közönyösen.

És anélkül, hogy több mentséget mondott volna, egy karos székhöz vánszorgott, melyet Bowen kisasszony jóindulatulag tölt feléje és egészen természetesen a körben talála magát.

— Ősém, én csak örülni tudok, hogy ennyire jól érzed magadat — mondá az őrnagy.

És aztán megnyerő társalgása ujra megindult; ez árban a társaság többi része mint egy kavics szertelet, boldogoknak éreke

magukat, hogy ily kellemes és üdítő ár csevegett körülük.

A fiatalabbik Harper a karosszékeben ült, homlokát a kezére támasztva és annak a hajlása alól nézett körül egyszer-máskor a társaságra, de főleg Agátára.

A testvérek későn mentek el, Ian-sonnét és a leányát az elragadtatás tetőpontján hagytva, de Bowen kisasszony olyan hangulatban volt, a mit a legkevésbet mondva róla, mely gondolatokba merülnek lehetett mondani.

E kellemesen élénk este után három unalmas nap következett, mely egy magányosan eltöltött délelőttől, a téren keresztül délutáni sétából, ebédből, trik-trak játékból és lefekvésből állott; a következő reggel, da capo al fine és így tovább; a létnek oly egyhangu menete, mint a sferáké, de nem oly dallamos.

A negyedik napon, miálatt Bowen kisasszony sétálni volt, Harper Náthánél tisz becsatlátogatást mielőtt Dorsetshirba indult. Elég hosszasan maradt ott, Ian-sonnét azt gondolta, hogy az Agáta hazamenetelére várakozott; de végre megváltoztatta a szándékát és gyorsan távozott, a mit Agáta inkább sajnált mint nem.

Az ötödik napon Thornecroft Emma jelent meg és a mi különös, a gyermekei nélkül; és a mi még ennél is sokkal különösebb volt, a nélkül, hogy folytonosan azokról beszéljen, kivéve midőn általánosságban azt mondta, hogy most már mindnyájan jól vannak.

Látszott, hogy a jó asszonynak valami nyomja a lelkét és hosszas készülődés nélkül azt mondta —

— Agáta, édesem, egy kis beszédem volna veled.

— Jól van — válaszolá Agáta, meso-tyogva.

És nyugodtan készítette el magát arra, hogy a reggelt az öltözk, vagy a gyermek nevelés felett való értekezéssel tölti el.

De hamar észrevette, hogy az Emma csinos arca sokkal baljóslatubb fontossággal bírt, mint hogy a nő élet legkomolyabb érdekénél — a házasságnál — kevesebbet foglalkozzék; vagy ez esetben — a házasság csinálásánál.

— Agáta, szívem — ismétlé Emma, oly szeretetteljes hangon, a mi mindig valódi volt, de a mi a mostani eset körülményei alatt még mélyebb volt — tudod-e, hogy a fiatal Northen ismét beszélt rólad a férjemnek?

— Nagyon sajnálom — volt a rövid válasz.

— De édesem, nagy kár, hogy neked nem tetszik az az ifju. Olyan jó ember és már is olyan csinos háztartása van. Ha látnád a Kumberland Terrasszon levő házat — valóságos igazi török szőnyegek, betétes asztalok és damaszok székek — és

— De a szőnyegekkel, asztalokkal és székekkel nem léphetek házasságra.

— Agáta, te olyan különös vagy! Természetes, hogy nem a szegény ember nélkül. De ő olyan ártalmatlan, és én meg vagyok róla győződve, hogy kitűnő férj lenne belőle.

— Őszintén reményelem, hogy az lesz, feltéve, hogy ne az enyém legyen. — Gyere cziczuskám, mond meg Emmának, hogy te mit gondolsz erről a dologról.

És azzal akart a beszédnek más fordulatot adni, hogy kis kedvencét próbálta megfogni. De Emmát nem lehetett a tárgyról eltéríteni; szemmel látható volt, hogy most erősebb és szilárdabb indok vezette, — mint a mivel rendesen foglalkozott.

— Oh, hogy tudsz olyan gyermekek lenni! — kiáltá Emma. De ha majd az én koromat eléri...

— A mi néhány év múlva megtörténik. Emma, szeretném tudni, ha vajjon lesz-e olyan fiatal kinézésű, — a milyen te vagy?

Ez nagyon ügyes fogás volt az Agáta kisasszony részéről, de most az egyszer nem sikerült.

— Azt hiszem és reményelem édesem, hogy igen. Azaz, ha olyan jó férjed lesz, a milyen az enyém. Csakhogy legyen az bármilyen jó, sohasem lehet olyan, mint az én drága Jakabom.

Agáta azt remélte magában, hogy az nem lesz olyan; mert bármennyire becsülte el Emma jó és tulságosan engedékeny férjét, de annyi bizonyos, hogy Thornyaroft Jakab ur nem volt előtte a férjek mintaképe.

— Mond meg nekem — folytatá az aggályos matrona, még mindig a tárgya mellett maradvá, — mond meg nekem Agáta, hogy szándékozol-e valaha férjhezmenni?

— Talán igen; még nem tudom. Kérdezd meg a cziczuskámat!

— Gondoltál valaha komolyan házasságra? És ekkor Emma őszinte részvételt ölelte át a leány derekát — és láttál-e már valakit, a kirel azt gondold, hogy szeretni tudnád, ha megkérde?

Agáta nevetett, de barna arcába szökött a vér. Csitt, csitt ne beszélj ilyen ostobaságokat!

Édesem nézz reám és komolyan válaszolj a kérdésekre.

Agáta, így a szegletbe szorítva, Emmára nézett és némi méltósággal azt mondá:

— Ah, látom, hogy van, ez az a mitől féltet — sohajtá Emma, legkevésbé sem érezve megsértve magát. Gyakran gondoltam, hogy így lesz, még mielőtt ő figyelmeztetett volna.

— Kérem, ne beszélj így! — kiáltá Emma. De ha majd az én koromat eléri...

— Nem mondhatom meg neked, megígertem, hogy nem teszem. És természetesen, hogy neked azt nem kellene tudnod. Oh istenem! már is sokat elárultam! tévé utánna a szegény asszony megzavarodva.

— Emma, te megharagítasz engem. — Miféle nevetésges gondolatot vettél a fejedbe? Nem értelek, mit jelent e beszéd? — kérde Bewon kisasszony, még a rendes gyors beszédénél is sebesebben beszélve, a mint felállott s a kis fekete macskát a térdéről ledobta.

— Ne haragudj reám, szegény jó Agátám. Lehet, hogy nem úgy van — szeretem azt reményleni, hogy nincsen úgy, de haugy volna is, ő oly szép, oly szellemes és oly szíven beszél és én tudom, hogy nem te vagy az első, a ki szerelmes lettél bele.

— Kibe? volt az éles kérdés.

És Agáta mind halványabb lett.

— Nem szabad megmondani. — Ah, igen — meg kell mondanom. Lehet, hogy csupán csak feltéves. Bár teljes őszinteséggel megmondanád nekem és megnyugtatódná a lelkemet és az övét is. Szegény ember, én látom, hogy szerencsétlennnek erzi magát miatt. Ambar természetesen, hogy ő nem tehet róla, még abban az esetben sem, ha csakugyan szereted.

— Őt — de ki az az „ő”?

— Harper őrnagy.

Az Agáta haragos felindulása rögtön lecsendesült.

Ismet leült, égő arcát a világosságtól elfordítva.

— Ez egy új és nagyon mulatságos történet — mondá. Édes Emma tedd meg azt a szíveséget és beszéld el nekem az egészet, eleitől kezdve végig.

(Folyt. köv.)

Kolozsvárt, 1895.

A szerencsétlen lovak annyira erőlködnek ki-
adni a nehéz szekereket a vízből és part-
járól, hogy a kötelek is elszakadnak, mégis
csak óráhosszúig tartó kintlódás és kínzás
után boldogulnak, úgy a hogy. Az utat meg
kell ott csináltatni, de addig is a szekerekre
csak fél annyit mint eddig, kellene felrakni.
Az Á. V. E. felhívta erre is a hatóság figye-
lmet, gyors és szigorú intézkedést kérve.

— **A „Kolozsvári Polgári Dalegyet”** va-
sárnapi, azaz szept. 8-án tartja meg rendes
dialektylest az iparosok palotájának termeiben.
Kezdete 8 órakor.

— **Gyászhir.** Felyinczen élete tava-
szán halt meg egy kedves szép leány S z a c s y
v a y A n n a. Hozzájáruló öröme személfénye
boldogsága volt. A kegyetlen sors akkor ra-
gadt ki a szeretői karjai közül, mikor át-
lépte a gyermekkor határát, örülhetett vol-
na az életnek. Halálán özv. édes anyja s
hátmardott testvérei sírnak.

— **Károlyi Gábor gróf teme-
tése.** A függetlenségi eszmének országsszerte
meggyászolt halottját tegnap helyezték el
utolsó nyugalom helyére. A függetlenségi és
48-as párt küldöttségét, melyet maga Kos-
suth Ferenc vezetett, tegnap reggel 6 óra-
kor érkezett Nagy-Károlyba, a hol nagyszámu
közönség előtt Bródy Lajos, a függetlenségi
és 48-as párt elnöke üdvözölte az érkezőket
szomoru küldetésükben. Báthory párti-
szónoknál pár órát pihentek a kifáradt utasok,
aztán kocsiukra utaztak a kaplonyi sírház
felé, a hol Károlyi Gábor gróf ravatala
már fel volt állítva. Ámbar a vármegyében
csak későn tudták meg, hogy az elhunyt gróf-
ot Kaplonyba temetik, a kápolna 9 óra-
kor már mégis tömve volt a vármegye leg-
előkelőbb családjaival.

Kevéssel 10 óra után Simontits főispán
vezetése alatt a vármegyei tiszttakar lépett a
ravatalhoz, mely körül megyei huszárok ál-
lított sorfalat. Tizenegy óra lehetett, mikor
a család tagjai megérkeztek. A mély gyászba
ültözött Károlyi György gróf özvegyét, fia,
Károlyi István gróf vezette az utolsó bucsu-
szóhoz, mögöttük haladt özvegy gróf Károlyi
Gyuláné és gr. Károlyi Tibor. A beszentelést
Sargay, Ferenc-rendi gvardián végezte és fél
12 felé levitték a koporsót a családi sírbolt-
ba, a hová a család tagjai és a függetlenségi
és 48-as párt küldöttsége követte Gábor
gróft, hogy utolsó nyughelyén még egyszer
elbucsuzzanak tőle. Tizenkét órakor vége volt
a szertartásnak és a kaplonyi sírboltban egy
üres helyet ismét kevesebb van.

— **Gr. Károlyi Gábor gyűrűje.**
Nagyon érdekes története van annak a gyü-
rűnek, a mely most özvegy gróf Károlyi
Györgynél van s a melyet fia, gróf Károlyi
Gábor mindig a középső ujján hordott.
Ez egy zománcozott karikagyűrű, a melyet
dr. Goldstein bíró egy órási régiség-kereske-
dőtől vett és esztendővel ezelőtt gr. Károlyi
Gábornak ajándékozott. A „gyűrű egyike az
ugynevezett Borgia-gyűrűnek, a melyeknek
belső üregében a Borgiai idején méreg volt.
Később a gróf visszaadta a gyűrűt dr. Gold-
steinnek, de a mikor a felesége meghalt, —
visszakérte és annak egy hajfűrtjét rejtette
el benne. Azóta gróf Károlyi Gábor egy pil-
lanatra sem tette le ujjáról a gyűrűt.

— **Héves jelenet a kuliszák
mögött** A Bánk bán vasárnapi előadása
alatt kellemtelen jelenet játszódott le a szin-
falak mögött. A jelenet hőse Jászi Mari volt,
a ki „Bánk bán”-ban is játszik. A művésznő
azt hitte, hogy míg ő egy nagy párbeszéd-
et végez, a háta mögött két növendék szí-
néző, kik statisztáltak, gunyt íz belőle.
Mikor a jelenetnek vége volt, kirohant a
színpalca mögé, megragadta a két leányt
öszérázta s úgy lekorhorta, hogy azok sírva
fakadtak. A művésznő kinek bemcsak a mű-
vésztéde, de a fizikai ereje is nagy, oly ala-
posan megfogta a karjukat, hogy egészen vé-
res lett. A jelenetnek a többi személyzet ve-
tett véget. Az egyik leány atyja magas ál-
lása hivatalnok, a másiké közeli rokonságban
van egy egyháznál. Az affér békés elinté-
zést nyert, mert a nagy tragédia másnap le-
velet intézett gróf Festetich Andor igazga-
tóhoz, a melyben öszinte sajnálatát fejezte
ki a történet felett és kérte az esetet meg
nem történnék tekinteni. A bocsánat kérés
ezen módjával a két leány is megelégedett.

— **Turf statisztika.** Az idei lö-
verseny szezon statisztikája a budapesti nyá-
ri meetinget bezárólag a következők: A ver-
senyistálló tulajdonosok élén Matchler szövet-
ség (Péchy Andor és Wahrmann Rikárd)
áll, mely 171,400 koronát nyert. Ezután kö-
vetkeznek: Springer Gusztáv báró 157,225,
Auersperg Ferenc hg. 93,030 Lebudy Ró-
bert 89,670 Harkányi Andor 71 ezer, 330
Apponyi Antal gróf 62,725, Wiener-Welter.
lovag 53,650. Wahrmann Rikárd 49,950, Fes-
tetich Tassiló gróf 48,640 és Henckel Artur
gróf 41,380 koronával. A lovak közül Tokió
nyert a legtöbbet, 170,000 koronát. Örvet
101,600, Elitől 77,560, Märcben 29,800, Kozma
26,800 és Ignác 25,000 koronát nyert. Az
apa-lovak közül Talpra magyar ivadéka
169,235, Zsupán-é 115,090, Ercildonn-é
107,045 és Ben d'Or-é 101,600 korona
esik.

— **Haramiák Törökországban.**
Konstantinápolyból írják: Az anatóliai vasut
mentén a közbiztonsági állapotok a lehető
legrosszabak, a vonatok csak a fegyveres
kíséret mellett közlekedhetnek. Rablóta-
madások napirendben vannak. A 243. kilométer-
nél egy 9 fős bűnöző társaság behatolt a
színpadra és a közönséget megrongálta.

egy házba. A haramiák elraboltak minden
értékes holmit és agyonlőtték öt embert,
közülük egy Kiss nevű magyart és egy Kaizer
nevű osztrákot. Az osztrák-magyar nagykö-
vetség megkereste a magas portát, hogy a
meggyilkoltak családjaiknak felségdíjazására
bizonyos segélyösszeget engedélyezzen.

— **Tetovírozott angol főurak.**
Az egész angol arisztokrácia tagjai közt ki-
tűnt a tetovírozás mániája. A bolond divat-
tílt főként a felsőház tagjai tűnnek ki. Tes-
tük tele van tetovírozva mindenféle inecziá-
lékkal, fegyverekkel és cimerezekkel. Sőt egy
királyi hercegnék sem derogált ez a furcsa
divat. Egy ismert alsóházi tag saját magát,
feleségét és 5 gyermekét tetovírozatta min-
denféle családi cimerezéssel és cimerekkel, hogy
szerencsétlenség esetén meg lehessen állapí-
tani az ő személyazonosságát.

— **Az angolok és a méterrend-
szer.** Mint a párisi „Siccle” jelenti az an-
golk jelenleg azzal a tervvel foglalkoznak,
hogy a francia méterrendszert és ennek foly-
tán valószínűleg a francia pénzrendszert is
átvegyék. A méterrendszert eddig 35 ország,
melynek lakossága 445 millió lélekre rug, fo-
gadta el, csupán az angolok nem akartak ed-
dig szakítani az eddigi állapottal és megma-
radtak a kényelmetlen és gyakorlati szem-
pontból is alkalmatlan mérték és hármas
pénzrendszerük mellett. Most azonban, úgy
látszik, végre belátták a rendszer hátrányait
s a nemzetközi kereskedelemi érintkezés meg-
könnyebbítésének szempontjából végre rászán-
ják magukat e fontos reformra.

— **A lugosi gyermekirtók.**
Szenzációs, rut bűnpört tárgyalt kedden a
lugosi törvényszék. Magzat elhajtású bűntette
miatt került vád alá több előkelő családból
való nő. A tárgyalás egész napon át tartott,
mely után a törvényszék Vernutti Roza szü-
lésznőt mint a mütét elkövetőjét egy évi
börtönrre, Gruieszku Vassiliát egy gyáros fe-
leségét hat havi börtönrre, és Debocher Berta
20 éves, ragyogó szépségű leányt három havi
fogházra ítélte. Aschinger kir. Deutsch Mór
Bredicean és Dobria védők feleltek. Az
eset óriási feltűnést kelt.

— **Strike a Zsolnay-gyárban.**
Pécsről távirják: A Zsolnay-gyár 900 mun-
kása közül körülbelül 200, többnyire szobrá-
szok, festők és agyagmunkások 14 napra fel-
mondta a munkát, mert sokalják a 11 órai
munkát és a kárt szenvedett munkák után
történné levonást. A sztrájkolók kiáltványt
bocsájtottak ki, a melyben a példa követé-
sére szólították fel elvtársaikat. A sztrájkolók
között olyanok is vannak, a kik a Zsolnay-
gyárban üregedtek meg. A gyáros gondosko-
dott más munkásokról, hogy a nagymérvű
megrendeléseknek fennakadás nélkül eleget
tehessen.

— **Nagy vasuti szerencsétlen-
ség.** New-Yorkból írják, hogy a Coney-szig-
et közelében, mely a new-yorkiak legked-
veltbb kiránduló helye, rettenetes vasuti
szerencsétlenség történt. Egy mozdony egy
személyvonathoz ütközött, mely a vasárnapi
munkánapi alkalmával zsúfolva volt em-
berekkel. Az utolsó kocsi izzé-porrá zúzó-
dott körülbelül száz ember megsebesült, töb-
ben halálosan.

— **Kuglizás egy házért.** Óriási
sokadalmat vonz időközönként Sopronba az a
negyvenezer forintba becsült ház, amelyet a
legügyesebb kuglizó fog elnyerhetni 2 ft 50
krért, amely összeg 25 dobásra jogosít. A
Sziget-kertben — írja soproni levelezőnk —
valóságos irodát rendezett be Thiesing Lajos
a kikuglizandó ház tulajdonosa. Kap ide kér-
dezősködő levelet Ausztriának minden zege-
zugából; legutóbb egy berlini és egy hambur-
gi kuglizó kért bővebb adatot, mivelhogy akar
házat nyerni. A híres bécsi „Praterscheibe-
rek” már két vasárnapi jártak lenn Sopron-
ban. Eddig egy soproni rézművesnek, Schal-
lernek van legtöbb kilátása rá, hogy olesó
pénzen legyen háziur.

— **Az orleansi szőz rokona.**
Mint a „Gaulois” beszéli, a Mars-la-Tour
melletti csatában, Archinard tábornok mel-
let, az első porosz granát által találva halt
meg a tábornok segédtisztje, Edgard de Ju-
lienne d'Arc. Az orleansi szőz fivérétől származott. 1869-ben bemutatották. III. Napoleon
császárnak és Eugenie császárnénak, ki ne-
véhez gratulált, így felelt: „Mint a hogy Jo-
hanna hazájának szolgált, kész vagyok én is
erre Franciaországért és főléségéért.” A
mars-la-touri templomban egy fekete márvány-
tábla, a szőz cimerezével, s fölötte a szob-
rával emlékeztet a fiatal tiszt halálára.

— **Árzenikum a kávéban.** A
„Vas megyei Lapok” jelenti, Kumetler, ne-
meskismédvei asztalosmester a napokban, mi-
kor ebédutáni feketekávéját megitta hirtelen
rosszul lett, görcsöket kapott s isszonyu kí-
nok közt kiszívenedett. A boncolás folyamán
kiderült, hogy a kávéban arzenikum volt s
az okozta Kumetler halálát. A vizsgálatot
azonnal megindították. A gyamu Kumetler
feleségére irányul, a ki régóta rossz viszony-
ban él az urával.

— **A kínai koldusok.** Egy kelet-
ázsiai lap érdekesen írja le a kínai koldu-
sokat. Ezek is ép úgy tűnek az utcasarko-
kon, mint a mi koldusaink, azzal a külön-
séggel, hogy ők előző helyett kiterítnek
magok előtt egy nagy iv papírt, a melyen
nagy kínai betűkkel az ő szerencsétlen ese-
tük és koldulásuknak oka van leírva. De a
ki e szegény embereknek lakóhelyét látta, az
nem fogja azt soha elfelejteni. A városok
közül szennyes árkok mellett tanyáznak, sá-
torokban, a mely 6 láb széles, 3 láb magas
és a melyben csakis fektüdni lehet. Így hőm-
pörögnek a nagy melegben, hidegben egy-
aránt és hogy minő hatással vannak a köz-
egészségre, azt el lehet képzelni.

— **Tű a gyomorban.** A „Rabaközi
H.” írja: Egy farádi leány a héten egy csor-
nai orvoshoz ment azzal a panasszal, hogy
a gyomrában tű van.

a gyomor táján erős töszurást érez. A viz-
sgáló orvos a vizsgálat alkalmával arra gy-
nakodott, hogy a szurást tü okozta. A leány
vallatára fogván, ér beismerte, hogy két év
előtt egy tűt nyelt, de ez neki semmi kel-
lemetlenséget mind eddig nem okozott. E be-
ismerés folytán az orvos gyanúját igazoltnak
találta, a bört ketté vágta és a tűz meg is
találta. Ez azért érdekes, mert a gyomorba
került tűnek az egész véréndszerten és szí-
ven keresztül kellett vándorolni, migaz emli-
tett helyre került.

— **A közép-amerikai madarak
éneke.** Közép-Amerika madarai másképpen
énekelnek, mint Európáé. Ezt mondja lega-
lább dr. Sapper utazó, aki a Revue des Re-
vues egy cikkében, állításait egész sor kőta
példával erősítette meg, amelyek a középame-
rikai madarak énekét egészen pontosan ad-
ják vissza. Ez a példák harmonikus, ritmú-
sok önálló zenei alakzatok, teljesen kőtszerű
motívumok. Két szerelmes madárnak a ket-
tős énekét is lejegyezte dr. Sapper és ez a
kettős valóságos a melódia és a harmónia
alapötvényei szerint megalkotott duett. Eb-
ből azt következteti dr. Sapper egészen ko-
molyan hogy némely közép-amerikai ma-
darak valóságos zeneszerzői képessége van,
tehát egész melódiaikat tud komponálni. Ha
ennek az utazónak a megfigyelései és pedig
kőta példái csak félig is megbízhatók, úgy,
mindenesetre meg kell adni, hogy a közép-
amerikai madarak éneke egészen más-
képpen van formálva, mint a mi madara-
inknak a csicsérgése, — trillázása
és fűtyölése, mert akármilyen kevés hang-
ból is áll ez, sajátos hangszínezésük miatt
kőtára tulajdonképpen nem is irható. Vala-
hánszor még zeneszerzők, így például Wag-
ner és Beethoven megpróbálkoztak, hogy a
madáréneket hangszerekkel, legfőkébb csak az
sikerült nekik, hogy a madárhanghoz hason-
lót kőtáztak le a zenedarabokban, de soha-
sem természetűen bizonyos erdei madárnak
az énekét.

— **Egy jelesen érettségizett ta-
nárjelölt** az ősszes tanárgyak, főkép a német
nyelvben alapos oktatásra vállalkozik. Czim
a kiadóhivatalban.

Kimutatás.

A Mező-Örményesen építendő ev.
ref. templom javára jnl. 14-én rendezett nyári
erdei mulatság belépői jegyeiket megváltani
szívesek voltak:

(V é g e.)

Magyar Sándor Apahidáról 1 ftt, Mak-
kai Miklós Tekéből 2 ftt, Mezei Sándor Kom-
lódlól 6 ftt, Moza Atilla Aranykőről 5 ftt,
Münstermann Győző M. Örményesről 10 ftt,
Nagy József N. Szeben 1 ftt 50 kr. Papp Mi-
hályné N. Nyulas 6 ftt, Papp László Kolozsvár
1 ftt, Papp Zoltán Kolozsvár 1 ftt 50 kr, Put-
nok Domokos M. Erked 3 ftt, Özv. Prekupér
Jenei Krisztina M. Királyfalva 5 ftt Roediger
Géza Szabó 1 ftt 50 kr, Riemer Mihály Teke
1 ftt, Id. Rohonczy Zsigmond Moos 1 ftt, Ifj.
Rohonczy Zsigmond Moos 1 ftt 50 kr, Sándor
János M. Örményes 7 ftt, Sándor Géza Száva
4 ftt 50 kr, Sárkány Ferenc Kolozsvárról 2 ftt,
Sárkány Miklós M. Váshely 2 ftt, Sebesi Sándor
Szeptér 2 ftt Sikó Lajos Szeptér 6 ftt, Si-
mon Albert M. Sz. György 6 ftt, Szabó Sándor
N. Ölyves 3 ftt, Szacsay Sándor O. Ke-
resztur 3 ftt, Szalma Lajos N. Ölyves 2 ftt,
Szapdán János Budatelve 2 ftt 50 kr, Szath-
mári Károly M. Királyfalva 3 ftt, Szász Albert
Kis-Sármás 1 ftt 50 kr, Szász Ferenc Pusztá-
Kamarás 2 ftt, Szász István Kis-Sármás 3 ftt,
Szász Károly főszámvérvő Kolozsvár 1 ftt 50 kr,
Székely István Szeptér 1 ftt 50 kr, Szikszai
Ferenc M. Királyfalva 7 ftt, Szilágyi Kálmán
Nagy-Sármás 1 ftt 50 kr, Szilágyi Lajos M. Örményes
1 ftt 50 kr, Dr. Szongott Bécsből 4 ftt
50 kr, Szörcei Gábor N. Nyulas 2 ftt, Tamási
József id. Nagy-Czég 5 ftt, Tamási József ifj.
Nagy-Czég 5 ftt, Simár Ödön Kolozsvár 1 ftt
50 kr, Dr. Ujlaki János U. Sz. Péter 3 ftt, Ut-
czás Lajos U. Sz. Péter 2 ftt, Ürmösi Jenő
Báré 1 ftt 50 kr, Wagner Gyula Teke 1 ftt
50 kr, Wachsmann Kolos Kis- Czég 5 ftt, Özv
Varró Lajosné M. Örményes 2 ftt. Gr. Wass
Albert M. Záh 3 ftt, Velits Zoltán M. Örményes
10 ftt, Velits Ödön Torda 1 ftt 55 kr, Veress
Sándor M. Méshe 3 ftt, Veszprémi Antal M.
Örményes 3 ftt, Végh János Vizsolya 1 ftt
50 kr, Végh Jánosné Vizsolya 1 ftt 50 kr,
Végh Lina Vizsolya 2 ftt, Verfi Sándorné M.
Királyfalva 5 ftt, Voda András M. Örményes
1 ftt 50 kr, Gyulai Rikárd Tekéből 3 ftt,
Ilyés Albert M. Sályiból 1 ftt. Összesen 533
ftt 50 kr, Összes kiadás 224 ftt. A jótékony
célra marad 315 ftt 50 kr mely összeg mai
napon gyümölcsözőtétis végett a moosi takaré-
pénztárba küldetett.

Fogadják a résztvevők s felülfizetők a
rendező bizottság halás közönetét. A számadás
részleteze a mező-örményesi járási főszolgabírói
irodán bárki által megtekinthető. A rendező-
bizottság nevében: Münstermann György fő-
bíró.

Londoni hírlapirodalom.

Angliában a legnagyobb lapok belső szer-
vezete majdnem ismeretlen. A „Times” fő-
szerkesztője G. E. Buckle, egy anglikán pap-
nak a fia. Most 41 éves s a szerkesztőség-
nek 1880 óta tagja. A főszerkesztő egy írva
bétett nem ír a lapba, hanem csak a gondol-
latokat, a vezérirányt adja s a legnagyobb
gonddal ellenőrzi a többi munkatársak mű-
ködését.

Segédei: Capper és Money Penny. Mind-
ketten skótok, s Edinburghban végeztek ta-
nulmányait. Főfeladatuk az európai sajtót
tanulmányozni.

A vezércikkeket Wilson, Flannigan és
Ross írják. R „Times”-nek ezenkívül egész
sereg speciális tája van. Így R. H. Hadden
lelkész az egyházi cikkeket írja, James R.
Thursfield a szépirodalmi kritikákat, John
Macdonnell a jogi cikkeket. A külügyi po-
litikára: Sir Donald Mackenzie Wallace-szal.
Ő írta az Oroszországról szóló könyvet, a
mely annak idején oly nagy feltűnést kel-
tett, s a melyet magyarra is lefordított Szent-
királyi Mór. Hogy a „Times” azt a nehéz
válságot, a melybe a Parnell leleplezések foly-
tán jutott, diadalmasan kiállta, abban leg-
főbb érdeme van Moberly-Bellnek, az admi-
nisztráció főnökének.

Az üzleti pangás dacára a „Times”-
nek több hirdetése van, mint valaha. A fő-
szerkesztő fizetése háromezer font sterling
(36,000 forint), a vezércikkíróké 1200—1500
font sterling. A „Daily Telegraph”, mely az-
falk dicsekszik, hogy a legtöbb példányban ő
jelenik meg, nagyon szerényen kezdte. A la-
pot ezelőtt negyven évvel 500 font sterlingért
vették meg J. M. Levy és M. Lionel Law-
son. Mikor ez utóbbi néhány éve meghalt,
két millió font sterlinget érő vagyonát ha-
gyott hátra s a lapból ráeső rész körülbelül
szintén ennyit ér.

A lap nyomásához nyolcz-nyolcz Hoe-
féle gép szükséges, melynek darabja 7000
font sterlingbe került. E gépek egy óra alatt
192,000 példányt képesek nyomni. Egy 1500
szóbol álló vezércikkért 13 perc alatt kiszed-
nek s hasábkra lehuza a szerkesztőségbe
visznek. A lapnak saját papírgyára van, sőt
a fűvet is maga termeszt, melyből a papír
készül, mert tudnivaló, hogy az összes angol
lapok növény-papíron jelennek meg. A lap
szerkesztőségében 50 munkatárs dolgozik. A
tulajdonos, Soi Edward Lawson, egyszersmind
főszerkesztő is.

A politikai vezércikkeket nagyobbára
H. D. Drail írja, míg M. L. Courtney az
irodalmi kritikákat szolgáltatja. A lap egyik
régibb munkatársa: G. A. Sala, London
legismertebb hírlapíróinak egyike. Harmincz
esztendő óta hetenként hat vezércikket, ír
a lapba: eddig megjelent vezércikkeinek a
száma tehát körülbelül 9 ezer. A harczteri
levelező W. Beatty-Kingston. A színházi kri-
tikus a rettegett C. Scott.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Az első polgári házasság
Esztergomban.

Budapest, szept. 5.

Esztergomban az első bejelentés a
polgári házasság megkötésére ma tör-
tént meg.

Esztergom megye főispánja ugyanis
ma megjelent a polgármesternél s be-
jelentette, hogy leánya: Aranka pol-
gári házasság útján fog egybekelni ok-
tóber 1-én jegyesével: Etter Dezső al-
járásbíróval.

Szelessné sajtópöre.

Budapest, szept. 5.

Ez év július havában történt, hogy Sze-
less Etelkát, a ki jogtanulól özv. Simoncsics
Bélané név alatt szerepelt huzamosabb ideig,
a J e n ő kir. herczeg nevére hamisított 7500
frtos váltó miatt elfogták egy külföldi fű-
dőhelyen. Az esetről, melynek Budapestben
előtt Szeless Etelka hetekig Budapestben tar-
tózkodott s itt is értékesítette a hamis vál-
tót, nagyon sokat írtak a fővárosi lapok.
Mivel a Nemzeti Újság egyik közlésében azt
állította, hogy a váltóhamisító asszony a fő-
városban létekor Szeless Adorjánánál lakott
s ennek lakásán készült a hamis váltó, Sze-
lessné szűl. Halassy Etelka a lap ellen rá-
galmazás és becsületsértés címén sajtópört
indított. Balonyi Imre sajtóügyi vizsgálóbíró
tegnap felhívta Korbuly Józsefet, a lap fe-
lelős szerkesztőjét, hogy nevezze meg a köz-
lemény íróját és küldje be a kéziratot.

Takáts Zoltán bűnpöre.

Budapest, szept. 4.

A budapesti büntető törvényszék vád-
tanácsa tegnap délután egy órakor döntött
amaz előterjesztés dolgában, melyet a leszá-
mitoló- és pénzálvó-bank, hiányzó 20,000
frtnyi kárának lehető biztosítása végett a
bírószághoz benyújtott.

A bank képviselőiben Györfy Gyula
dr., a mint már említettük, kérényt adott
be, melyben kéri, hogy Takáts Zoltán dr.,
továbbá szűlő: Takáts Károly és Takáts
Károlyné szűl. Sarlós Emilia összes vagyo-
nára, különösen az utóbbinak budai házára
rendeljeik el a fenytölt biztosítási végrehaj-
tást. Kérényében hivatkozik Takáts Zoltán-
nak a rendőrség előtt tett beismert vallo-
mására, valamint Berecz Antalra, ki a sze-
gedi börtönben történt minapi kihallgatása-
kor eladta, hogy a banktól sikkasztott pénz-
ből 20,000 frtot Takátsnénak adott át. Így
hát az asszony is bűnrészes lévén, a bizto-
sítási végrehajtásnak ellene is van alapja.
A több melléklettel felszerelt kérényt
kiadták egy előadó bírónak, de mielőtt a bi-
róság döntött volna felette, Visontai Soma
dr. védő, ugys mint a Takátsné képviselője,
ma délelőtt terjedelmes előterjesztést nyuj-
tott be a törvényszékhez.

A védő hosszasban foglalkozik a szűnye-
gen levő bűnpörrel, melyet természetesen a
bírószághoz benyújtott.

maga álláspontjából világít meg s arra kon-
kludál, hogy védenéze ártatlan. Azután hivat-
kozik a kuria 69. sz. büntvényére, mely meg-
engedhetlennek tartja, hogy a vizsgálat mai
stádiumában a biztosítási végrehajtásnak helyt
adjanak. Hangsúlyozza továbbá másrészt Ta-
kátsné büntetlen múltját, s azt, hogy ő, mint
férje, Takáts Károly kimutatták a vizsgáló-
bíró előtt, hogy minden vagyonukat, közte a
budai házat is becsületes uton szerezték.

Ezzel szemben utal arra, hogy a ter-
helő vallomás Berecz Antalról, a most is ra-
boskodó sikkasztótól ered, s csupán nagyon
is kétes értékű vallomásra támaszkodik a bank,
a mikor kezét a Takátsné vagyonára akarja
rátenni.

A védő szerint ugyanis képtelenség,
hogy egy anya, a ki hozzá uriaszony, ott
üljön a nyílt sétatéren s arra várakozzék,
hogy az állítólag fiával sikkasztott pénzt a
cinkostársak oda neki elhozzák. Azt hiszi,
hogy már az első percben mesének tűnik
fel ez előadás minden kriminálistól, mert
nem-e valószínűbb s kevésbé feltűnő az, ha
a sikkasztott pénzből maga Takáts Zoltán
veszi át a neki járó részt, ha ugyan egyál-
talan lett volna része abban?

A mi Takáts Zoltán dr.-nak a rendőrség
előtt tett beismert vallomását illeti, an-
nak semmi sulya nincs addig, mig azt a bi-
róság előtt folyó bűnvizsgálat nem aprotálja.
De az ott tett beismerések magyarázata is
van, melyet a bölcse bírő méltányolni tud.
Takáts Zoltán dr. azt hitte, hogy anyját is
letartóztatták. Vissza akarta neki adni a
szabadságát s ezért a szűlőivel leggyöngédebb
viszonyban élő fia, az erkölcsi kényszer ha-
tása alatt magára vette a bűnt, melyet el
nem követett. Az előterjesztés azzal végző-
dik, hogy a bíróság tudni fogja, mily érte-
kelt tulajdonitson az ily körülmények közt
létrejött beismerésnek s mennyit ér a rab.
Berecz Antal valódsága s így a törvényszék,
elutasítván a bankot, nem fogja elrendelni a
két végrehajtást.

Ez a két beadvány fektűt tegnap a
vádtaács előtt, melynek elnöke Zsitvay Leó,
előadja Ruttkay István és szavazóbírája Lenk
Gyula volt. A bíróság hosszasban tanácskozott
a kérdés felett, s végül arra való tekintettel,
hogy veszélyt igazolva nem lát, dr. Visontai
Soma dr. előterjesztését fogadta el, s a bank-
tól kért zárlatot és biztosítási végrehajtást
nem rendelte el. A törvényszék határozata
főkép arra van alapítva, hogy Takáts Zoltán-
nak a rendőrségnél tett beismert vallo-
mása, egymagában véne nem bizonyíték a
bűnösség mellett.

A vizsgálóbíró egyre folytatja a kihall-
gatásokat, s a mint tegnap ma is foglalko-
zott a szenzációs bűnpör szereplőivel. A le-
foglalt postaltalvány szelvények között,
a melyeken Bereczék a börtönbe pénzt kaptak,
van egy néhány olyan, hogy rajok feladon-
ként ez a név áll: özv. Berecz Kálmáné.
A gyamu a volt, hogy ez utalványokon levő
írás a Takátsné kezéből ered.

E körülmény tisztázása okából a viz-
gálóbíró próbairást csináltatott Takátsnéval,
amely azt az eredményt mutatja, hogy min-
denestre más írta az utalványokat. A voná-
sok olyanok, mintha női kéz vetette volna
azokat papírra, de mert nem lehetetlen sőt
valószínű, hogy elferdített írással áll szem-
ben a vizsgálat, Takáts Zoltánt is alá fogják
vetni ily próbálatásnak.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Feladószerkesztő és lap tulajdonos:

Hirdetések.

Sz. 4159—1895.

622. (3—3)

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan rendszeresített **székelyi aljegyzői állomás** betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen körjegyzőséghez Székely (körjegyzői szakhely), Rogozs, Viság és Trányis havasi községek tartoznak. A megválasztandó aljegyző köteles lesz a felsorolt községekben az állami anyakönyveket vezetni.

Az aljegyző javadalmazása: évi fizetés 300 frt, lakbér 80 frt, utazási átalány 120 frt.

Pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ban foglalt képességi bizonyítvánnyal, erkölcsi bizonyítvánnyal, az eddigi alkalmazást igazoló főszolgabírói bizonyítvánnyal, valamint a magyar és román nyelv tökéletes birását igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérésüket hozzám **szeptember hó 23-ig** adják be.

A választás **szeptember hó 30-án délelőtt II órakor Székelyön** fog megtartatni.

A b-hunyadi járási főszolgabírótól.

Bánffy-Hunyad, 1895. évi augusztus hó 30-án.

K E R T É S Z,
főszolgabíró.

A brassói portland cement-gyár

ajánlja az általánosan kitűnőnek elismert

PORTLAND CEMENTET

felelősség mellett

folytan egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

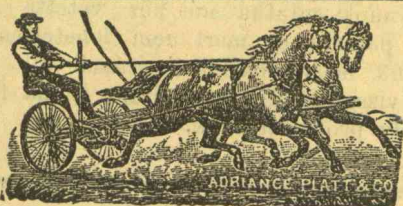
Kolozsvárt kapható:

SEGESVÁRY és TÁRSAI kereskedő uraknál és **TESSITORI és GURISATTI** beton-vállalati cégénél.
586. (11—x)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (48—50)



Adriance, Platt & Co.

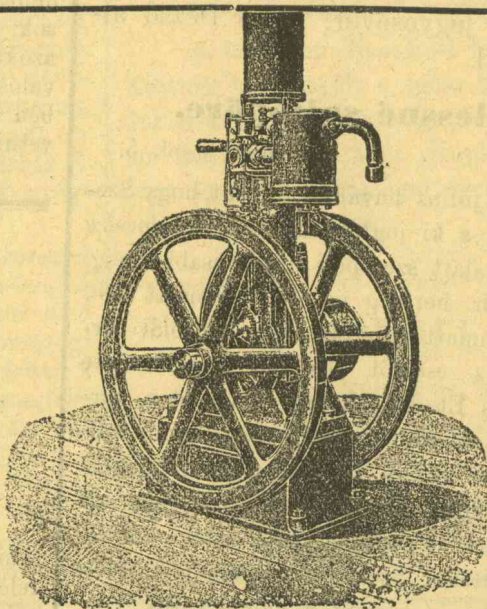
new-yorki gépgyáros

„kizárólagos képviselősege”

Fűkaszaló,

Marokrakó, arató
és Kéveköti arató
gépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.



**Bánki
Csonka**

szabadalmazott

1, 2 és 4 lóerejű

gazdasági

Petroleum

Mótorok

képviselősege.

**Mindennemű kipróbált szolid
kivitelű gazdasági gép jutá-
nyos beszerzése.**

Nyári időnyre ajánlunk kitűnő
minőségű és jutányos áru:

gépölajokat,

kocsi-kenőcsöket,

petroleumot,

zsákokat, ponyvákat, kősenet,

vasneműeket, továbbá

Magbízható Műtrágyákat.

Legjobb

arató- és fűkaszaló gépek

a D. M. Osborne & Co Anburn (Észak-Amerika) gyártmányai.

Kizárólagos raktár

fűkaszaló, marokrakó, arató és kéveköti gépekből.

Tauffer Ferencz

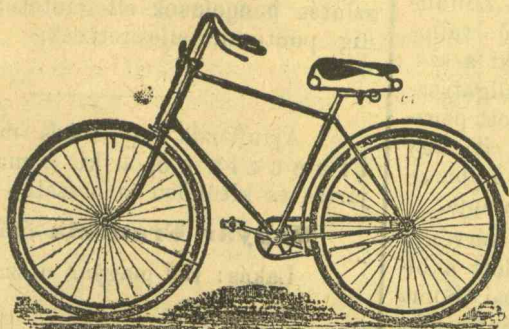
utódánál

K O L O Z S V Á R T.

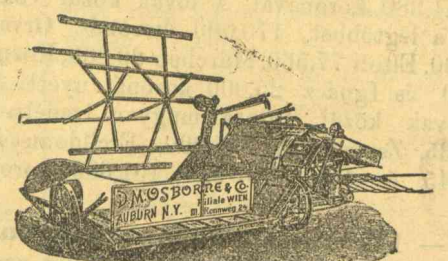
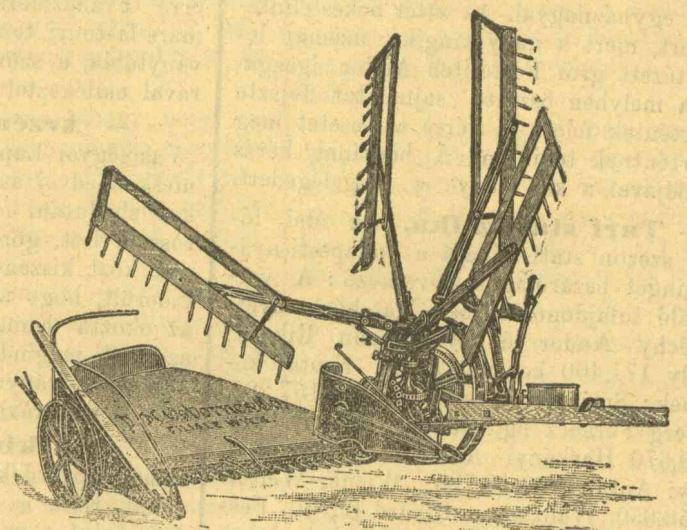
Gyári raktár szénagyűjtők, cséplőgépek, rosták, Trieurök stb.
mezőgazdasági gépekből.

Angol és belföldi kerékpárok (Bicycle) és összes hozzá tartozó felszerelések.

Uj Pneumatikus gépet 150 forintért.



337. (27—x)



Van szerencsém arany éremmel és díszoklevéllel kitüntetett

— országos hírű —

„Vajhát”-gyöngye, Turkesztán

és a leghíresebb

Marschofszy-féle görög-dinyét,

melyből az egész Erdély részére egyedüli főraktárt
tartok, ajánlani.

Zamatosabb és jobb ízű dinyefaj nem létezik.

A fentiekre bátorodom a n. é. közönség becses figyelmét
felhívni, maradtam

kiváló tisztelettel

610. (3—3)

TIHANYI ADOLF,

fűszer-, csemege-, bor- és ásványvíz-kereskedés,
(Hid-utca 8.)

Van szerencsénk a nagyérd. közönséget tisztelettel értesíteni,
hogy a Kültörda-utca 9. számú város itelekről (hol most épület-
munkákat faragtunk)

sírkő- raktárunkat

Kültörda-utca 12. szám

(temető sarok)

saját helyiségeinkbe helyez-
tük át.

Ugyanottan megfelelő
műhely helyisége-
ket építettünk,
raktárunkat kibővítettük.

Carrarai, Tyrolai, Sziléziai
márványok, mindenféle Grá-
nitok, Syenitok, közönséges
mészkövek nagy választékban
és a legolcsóbb árban
kaphatók.

Brassóban (Egress-utca 21-ik szám alatt)
fiók-raktárt nyitottunk.

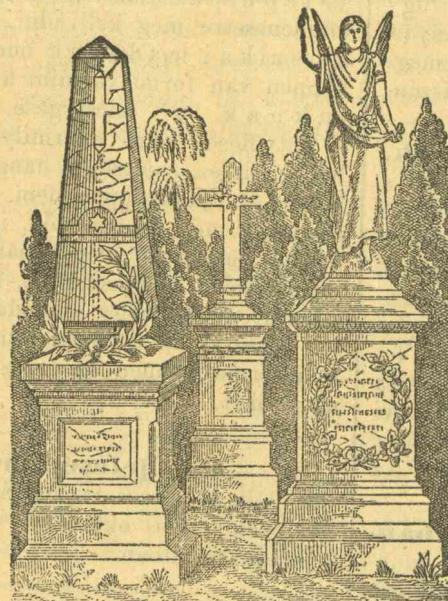
Rajzok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Elvállalunk mindenféle kőfaragó munkákat.

Teljes tisztelettel

360. (9—10)

NAGY TESTVÉREK.



Ő Felsége a magyar király

legmagasabb látogatása alkalmára beadott

az „első magyar enged. Árverési Csarnokba”

(Kolozsavart, Belközép-utca 19. sz.)

**3 ezüst, aranyozott díszmagyar teljes gar-
nitura,** valódi kövekkel és gyönggyel,

**1 bronz, aranyozott díszmagyar teljes gar-
nitura,** valódi kövekkel és

2 külön díszkard, valódi kövekkel,

melyekre van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni.

627. (1—5)

**„ELSŐ MAGYAR ENGED.
ÁRVERÉSI CSARNOK.”**

Belhid-utca 14-ik számú két emeletes ház alatt

egy vagy két bolthelyiség

azonnal kiadó.

Értekezhetni **Rueska Lajos** tulajdonosnál, Bel-
közép-utca 9. sz. alatt.

626. (1—3)

Első kolozsvári hatóságilag engedélyezett

megbízó és ajánló hivatal

eladásokra és vételre

és pedig:

házak, telkek, szőlő, földmíveléshez tartozó eszközök és gépek,
iparüzemhez tartozó kellékek és műszerek, butorok, házi eszközök
eladása és vétele; szállások kiadása és kivevése; butorozott szoba
kiadása és bérbevétele teljes ellátással vagy anélkül,
valamint minden ilyen szerinti megbízást pontosan és lelkiismeretes
készséggel teljesít.

**Különösen ajánlom az egyetemi ifjuság figye-
mébe a szobák kivevésének eszközölését.**

KLEIN MIKLÓS.

Irodahelyiség: 1895. október 1-ig Főter 13. sz. alatt,
azontúl Főter 25. sz. I. em.

605. (4—10)

Csucsai első minőségű

hasáb bűkfa,

nem meztartott.

Egy vagon 100 métermázsa Kolozsavart, házhoz szállítva

64 frt, Csucsán helyt 40 frt vagonba rakva.

Megrendelhető **Csucsán, akár Kolozsavart:**

a kolozsvári hitelbank s társai

csucsai fiúzetének utódánál.

(Csucsáról rendelve 10 frt előleg küldendő.)

614. (2—x)

GÁL SIMON,
„Korona”-vándégler.